

Tárgytematika

Helyi társadalom és közösségi szükségletfelmérés

NGB_SM078_1

Tárgyfelelős neve: Peisser-Puli Edit

Félév: 2012/13/1

Beszámolási forma: Folyamatos számonkérés

Tárgy heti óraszám: 0/2/0

Tárgy féléves óraszám: 0/0/0

OKTATÁS CÉLJA

A stúdium rövid leírása, specifikuma

Különösen a közösség értelmezését, a közösségek megismerésének módjait, a közösségfejlesztés eszközeit érintő tudásokat integrálja a gyakorlatban megvalósítható konkrét projekt-tervbe, amely természetesen a közösségi szükségletek felmérésén alapul.

A kontaktórákat arra használja, hogy a szükségletek egyéni szintű értelmezésétől elindulva megelőzza a közösségi szükséglet megfogalmazását segítő legfontosabb problématerületeket, ezt követően az adott problématerületre vonatkozóan adekvát közösségi szükséglet-felmérési módokat, módszereket választat ki a diákokkal/diákcsoportokkal, majd a megtervezett szükségletfelmérés megvalósítása után elemezni segíti a felmérés eredményeit úgy, hogy arra a következő lépésben egy reális közösségi munka projekt-terv készülhessen.

Konkrét céljai

A stúdium legfontosabb konkrét célja, hogy rendszerbe foglalt komplex ismereti egységet és a tanulását támogató módszertant ajánljon meg a képzés résztvevőinek, amellyel elősegíti kompetencialapú tanulásukat és fejlődésüket:

- a közösségek meghatározásában, megismerésében, leírásában,
- a közösségi szükségletek felmérésében,
- a szükségletfelmérés eredményeinek reflektív értékelésében, annak megosztásában és a közösséggel közösen történő elemzésében,
- mindezek következtében a közösségi szükségletek kielégítését célzó önszerveződő közösség kialakításában,
- a képzési folyamatban és a gyakorlati munkában is hasznosítható interprofesszionális ismeretek kialakításában,
- a közös és önálló tanulásban, tudásfejlesztésben és kompetenciaalakításban,
- a tanulás értékelése változatos és reális módjainak, formáinak elsajátításában.

Kompetenciák

A közösségek szükségleteivel kapcsolatba kerülő szakemberek – nem csak és kizárólag a közösségi munkások – olyan kulcskompetenciákat kell, hogy fejlesszenek magukban, amelyek képessé teszi őket e szükségletek folyamatos és érzékeny orientációjára, felmérésére, elemzésére, közvetítésére és proaktív módon ezek közösségfejlesztésen keresztül történő kielégítésére. Az elköteleződés és értékrend, a kommunikáció, a szükségletfelmérés, a tervezés, a képessé tevés, a kapcsolatok szervezése és a saját munka-tudás fejlesztése dimenzióban gondolkodva a tantárgy a fenti kompetenciák kimunkálását, megerősítését tartja meghatározónak.

TANTÁRGY TARTALMA

Tartalom, logikai rend

1. A helyi társadalom és a közösség meghatározása

- Helyi társadalom fogalmak, definíciók, megközelítési szempontok, jellemzők, helyi társadalom és közösség, közösség és helyi társadalom – *előadás*.
- Közösségfogalmak, megközelítések és a bennük felvetődő kérdések – *előadás*.
- *Tanulási feladat I.: egyéni szakmai helyi társadalom és közösség-élmények, helyi társadalom és közösség-értelmezések – egy-egy egyéni példa rövid bemutatása és elemzése.*

Produktum I.: Saját helyi társadalom és közösség-értelmezés 3 mondatban.

- *Tanulási feladat II.: interprofesszionális szemléletű feldolgozó csoportmunka kiscsoportokban, szakmai tapasztalatok összevetése.*

Produktum II.: a különböző szakmai szempontok és a közösség fogalmának többféle értelmezési lehetősége, csoporttagonként 1 mondatos konklúzió.

2. A közösség-fogalmak, megközelítések alapvető és megengedő szempontjai, közösség-értelmezések használata - előadás.

- *Tanulási feladat III.: az előadás, az egyéni példák és a csoportos összevetések ismereteinek feldolgozása kiscsoportokban.*

Produktum III.: Közösség meghatározások alapvető és megengedő szempontjainak felsorolásos összefoglalása csoporttagonként 5-5 tétellel + egyéni reflexiók a csoportmunkára 5 tétellel.

3. A közösség megismerése

- A megismerés funkciói és céljai, a szükségletfelmérés szerepe a folyamatban, kapcsolata a további lépésekkel – *előadás+konkrét példa oktatói elemzése.*
- *Tanulási feladat IV.: A konkrét közösség-megismerési példa másodelemzése.*

Produktum IV.: Közösségek megismerésének funkciói és céljai 3-3 indoklással kibővített tétellel.

4. A megismerés módszerei - előadás+módszertani útikalauz.

- *Tanulási feladat V.: A tanult és tapasztalt megismerési módszerek összegyűjtése és feldolgozása, csoportmunka kiscsoportokban, elemzés és értékelés nagycsoportban.*

Produktum V.: Előnyök és hátrányok az egyes módszerek használatában: módszerenként 3-3 indoklással kibővített tétellel csoportonként, 2-2 reflektív tétellel csoporttagonként.

- A megismerés és a közösségi szükségletfelmérés módszerei – általános és speciális módszerek – *előadás.*

5. Egyéni- és közösségi szükségletek megfogalmazása

- Az egyéni szükségletek hierarchiája különböző elméleti megközelítésekben – *előadás.*
- Egy adott közösség szükségleteinek értelmezése az egyéni szükségletek és az eredendően közösségi szükségletek szempontjából – *konkrét példa oktatói elemzése.*
- *Tanulási feladat VI.: saját szakmai példák gyűjtése az egyéni-közösségi és közösségi-egyéni szükségletekről, egy példa részletes feldolgozása folyamat-centrikus megközelítésben.*

Produktum VI.: Rövid egyéni prezentációk az egyéni és közösségi szükségletek kapcsolatáról.

- Egyéni szükségletek közösségi megjelenési formái – *összefoglalás.*
- *Tanulási feladat VII.: folyamatábra szerkesztése nagycsoportos munkában – az egyéni és közösségi szükségletek közötti kapcsolatot befolyásoló tényezők összegyűjtése + 10 mondatos egyéni reflexió elkészítése a folyamatábrára*

Produktum VII.: Egyénienként 10 mondatos szakmai reflexió a folyamatábrára

Otthoni munka

- A megszerzett illetve fejlődő kompetenciák *rövid reflektív elemzése a kompetencia-naplóban, maximum 3 oldal terjedelemben, a kompetencialista alapján.*
- *Felkészülés a következő kontaktórákra: a megismerés és a szükségletfelmérés tanult illetve tapasztalt módszereinek egyszerű listázása interprofesszionális szemléletű kiscsoportos munkában.*

6. Szükségletfelmérés módszereinek kutatás-módszertani értelmezése

- Az otthoni munkában elkészített kompetencia-naplók *rövid tanári reflexiója – a kompetenciák tudatosítása.*
- Az otthoni munkában elkészített interprofesszionális kiscsoportok által összeállított *módszer-listák nagycsoportos reflexiója – kapcsolt előadás a szükségletfelmérés általános módszereiről.*

7. Közösségi szükségletfelmérés módszerei

- A közösségi szükségletek felmérésének speciális módszerei: „a karosszékes” módszerek – *előadás.*
- *Tanulási feladat VIII.: A „karosszékes” módszerek egyéni szakmai-tapasztalati értelmezése a saját munkaterület vonatkozásában: relevancia, adekváció, stb. – rövid reflektív gondolkodás interprofesszionális szemléletű kiscsoportos munkában.*

Produktum VIII.: rövid kiscsoportos prezentációk.

8. Közösségi szükségletek felmérésének speciális módszerei: a „sétálás” módszerek – előadás.

- *Tanulási feladat IX.: A „karosszékes” módszerek egyéni szakmai-tapasztalati értelmezése a saját munkaterület vonatkozásában: relevancia, adekváció, stb. – rövid reflektív gondolkodás interprofesszionális szemléletű kiscsoportos munkában.*

Produktum IX.: rövid kiscsoportos prezentációk.

- *Tanulási feladat X.: A speciális módszerek választékából egy módszer melletti/szembeni szakmai érv-rendszer összeállítása - interprofesszionális szemléletű kiscsoportos munkában.*

Produktum X.: az érv-rendszerek rövid prezentációja.

9. Szükségletfelmérési-terv elkészítése

- *A projekt-terv és a szükséglet-felmérési terv elméleti háttere, kapcsolatuk, illeszkedésük, koherenciájuk, a szükséglet-felmérési terv elkészítésének lépései, folyamata – előadás.*

- *Tanulási feladat XI.: A szükséglet-felmérési terv elkészítésének lépései, folyamata – intuitív szakmai szempontok, logika és meglévő tapasztalatok gyűjtése, rögzítése és reflexiója nagycsoportban + 15 mondatos egyéni reflexió.*

Produktum XI.: A szükséglet-felmérési terv elkészítésének konszenzuson alapuló menetrendje + 15 mondatos egyéni reflexiók.

Otthoni munka

- *A megszerzett illetve fejlődő kompetenciák rövid reflektív elemzése a kompetencia-naplóban, maximum 5 oldal terjedelemben, a kompetencialista alapján.*

- *Tanulási feladat XII.: a közösségi szükséglet-felmérési tervek elkészítése egyéni gyakorlati vagy csoportos munkában*

Produktum XII.: Közösségi szükséglet-felmérési terv

10. A közösségi szükséglet-felmérési terv megvalósítása

- *Oktatói feed-back és facilitáció mentén önálló munka – közösségi szükségletfelmérés elvégzése.*
- *Rövid egyéni strukturált munkanapló vezetése a gyakorlatról pl. az időfelhasználás, a tevékenységek, azok reflexiói, a közösségi beágyazódás, a közösséggel kialakított munka-kapcsolat, a team-munka tapasztalatai, a konzultációk és következményeik szempontjai szerint.*
- *A megszerzett illetve fejlődő kompetenciák rövid reflektív elemzése a kompetencia-naplóban, maximum 5 oldal terjedelemben, a kompetencialista alapján.*

11. Felkészülés a stúdium-záró órákra

- a munkanapló, a kompetencianapló, a szükségletfelmérés eredményei közösséggel való feldolgozásának integratív-reflektív-kritikai elemzése power pointos prezentációval, szempontok alapján.

12. Prezentációk

Tanulási feladatok és produktumok tehát:

- szükségletfelmérés kivitelezése a tervnek megfelelően - eredmények,
- munkanapló vezetése - munkanapló,
- kompetencianapló vezetése – kompetencianapló,
- a fentiek használatával összegző prezentáció elkészítése – prezentáció.

13. Prezentációk *Tanulási feladatok és produktumok tehát:*

- szükségletfelmérés kivitelezése a tervnek megfelelően - eredmények,
- munkanapló vezetése - munkanapló,
- kompetencianapló vezetése – kompetencianapló,
- a fentiek használatával összegző prezentáció elkészítése – prezentáció.

14. Az eredmények értékelése, a közösséggel való megismertetésének és feldolgozásának terve

- A közösségi szükségletfelmérések eredményeinek összefoglalása megadott szempontok szerint
  - *Tanulási feladat XIV.: Az eredmények publikálásának módjai a közösség számára – ötletroham, gyűjtés.*

Produktum XIV.: A saját szükséglet-felmérési terv eredményeinek megfelelő publikációs lehetőségek indoklással kibővített felsorolása.

SZÁMONKÉRÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE

Követelmények, értékelési szempontok

- **Interprofesszionális team kialakításában és működtetésében való részvétel** – motiváció, aktivitás, nyitottság, kooperáció – kisjegy (1)
- **Kompetencia-napló vezetése, félév végi bemutatása** – tartalom, reflektivitás – kisjegy (2)
- **Szükségletfelmérési terv elkészítése** – team-munka, szerepek, munkamegosztás, tervezés – kisjegy

(3)

- **Szükségletfelmérési terv végrehajtása** – munkanapló, tartalom, reflektivitás, eredmények értékelése – kisjegy (4)
- **Prezentáció** – önrész, szakmaiság, reflektivitás – kisjegy (5)
- A félév végén **megajánlott jegy adható** a kisjegyek (1-5) egyszerű átlagának kiszámításával, **vagy ennek eredménytelensége esetén szóbeli vizsga választható témakörök alapján.**
- **Bármelyik kisjegy elégtelen (1) eredménye az átlag, vagyis a végső érdemjegy elégtelen (1) osztályzatát jelenti, amely eredmény bekerül a Neptun-rendszerbe, majd ezt követően szóbeli vizsgával javítható.**
- **A stúdium a folyamatos jelenlétre és a közös team-munkára épít, így hiányzás csak indokolt esetben fogadható el. Indokolatlan, a team-munkát veszélyeztető mennyiségű hiányzás a félév aláírásának megtagadását jelenti.**

A tartalmas és közös, a közösségeket megtaláló, megfogalmazó és szükségleteiket adekvátan mérő, reflektív szemléletű együttműködésben bízva:

Peisser-Pulí Edit egyetemi adjunktus sk.

Győr, 2012. július 3.

KÖTELEZŐ IRODALOM

Irodalmak

Benedek Gabriella – Csikós Judit – Gosztonyi Géza – Kovács Edit – Lökkös Attila (2009): Gyerekek-szülő-közösségek. Módszertani ajánlások a gyerekekkel, a szülőkkel, és a közösségekkel végzett munkához a Biztos Kezdet program munkatársai számára. Módszertani kézikönyv III. kötet. Közösségek. <http://www.biztoskezdet.hu>

Budai István – Nárai Márta (szerk.) (2011): Közösségi munka – társadalmi bevonás – integráció. Széchenyi István Egyetem, Győr.

Budai István – Kozma Judit (2011): A kompetenciaalapú közösségi munkás képzés elé. www.eszi.sze.hu

Domokos Tamás – Fábíán Róbert – Horváth Gergely Csaba – Márványkövi Ferenc – Mervó Barbara – Rác József (2010): A szükséglet-meghatározás nemzetközi és hazai tapasztalatainak, az alkalmazott eszközök használhatóságának összefoglalása. Módszertani tanulmány. <http://www.modernizacio.hu>

Háló (2010): Közösségi-HÁLÓ (tematikus szám). Szociális Szakmai Szövetség, XV. (8)

Kozma Judit – Csoba Judit – Czibere Ibolya (2004): Helyi társadalmak, kirekesztettség és szociális ellátások. Kossuth Egyetemi Kiadó, Debrecen.

Kozma Judit és mts. (2010): Nyomorgó családok és szociális szolgáltatások. Szociálpolitikai és Munkaügyi Intézet.

Segédanyag a szakmai képességfejlesztés III. és Projekt I-II. stúdiumokhoz. Kóbor Krisztina. www.eszi.sze.hu

Somorjai Ildikó (szerk-) (2001): Amivel még nem számolunk... Interprofesszionális együttműködés és szociális munka. Széchenyi István Főiskola – Kávé Kiadó, Győr-Budapest

Vercseg Ilona (szerk.) (2005): Gyakorlati útmutató közösségi munkásoknak. Közösségfejlesztők Egyesülete, Budapest, Parola füzetek.

Vercseg Ilona (2011): Közösség és részvétel. Közösségfejlesztés és a közösségi munka gyakorlatának elmélete. Hilscher Rezső Szociálpolitikai Egyesület, Budapest.